

18-04-25

Bouwregel-killer Friso de Zeeuw: 'Het is alsof je een oerwoud betreedt'

Thomas van Belzen

Schrap bouwregels, RO-voorschriften en bezwaarprocedures. Woonminister Mona Keijzer stuurde Friso de Zeeuw, voorzitter van de Stoer adviescommissie, met die briefing het bos in. Hij heeft er een kapmes voor nodig, vertelt hij in dit interview. "Het is alsof je een oerwoud betreedt."

Drie dagen nadat [het ANP meldt](#) dat provinciebestuurder Jelle Beemsterboer de adviescommissie Stoer van minister Keijzer moet verlaten, weigert Friso de Zeeuw, voorzitter van de gehavende commissie, te capituleren. In de studio van de *Cobouw*-podcast Doorzagen in Zeist wil hij enkele zaken onmiddellijk rechtzetten: "Dat Beemsterboer uit onvrede zou zijn opgestapt... De toonzetting dat Jelle boos zou zijn... Lulkoek. Allemaal lulkoek."

Ook het gemelde nieuwsfeit dat het advies van de commissie Stoer – om meer woningbouw toe te staan onder de rook van Schiphol – haaks zou staan op het provinciebeleid, berust volgens De Zeeuw op onzin. "Het ANP kleunt er behoorlijk naast. Ik kan niet voor de provincie spreken, maar juist Noord-Holland voert al sinds 2020 het verzet tegen de planologische donkere wolk boven 80.000 nieuwe woningen rondom Schiphol."

Hij meent dat er andere twistpunten waren die ervoor zorgden dat Beemsterboer zijn handtekening niet kon zetten onder het twee weken geleden verschenen tussenrapport, dat met tal van adviezen moet leiden tot goedkopere en snellere woningbouw. "Zo stellen wij voor om te stoppen met regionale convenanten zoals dat van de Metropoolregio Amsterdam voorzover ze betrekking hebben op extra duurzaamheidseisen voor nieuwe woningen. Dat is vast tegen het zere been van Noord-Holland, want die is een van de aangesloten partijen van dat convenant."

Net als altijd, is emeritus bijzonder hoogleraar gebiedsontwikkeling De Zeeuw scherp en spraakzaam. Hij schuwt de confrontatie niet en loopt er niet voor weg, onderwijl zijn waardering uitend voor de vertrokken Beemsterboer.

"Ik vind het jammer. Jelle Beemsterboer is een goede en praktische bestuurder; niet voor niets heb ik hem voorgedragen voor deze commissie. Direct was mij al duidelijk dat hij nooit zijn handtekening kon zetten onder voorstellen die mogelijk in strijd zijn met provinciebeleid. Er was al een soort disclaimer."

Tast zijn vertrek de autoriteit van de commissie Stoer aan?

“Nee. De leden van deze adviesgroep mogen dan buiten de vakwereld niet erg bekend zijn, zij combineren allen kennis van dagelijkse praktijk met gedegen expertise van regelsystemen. Ons rapport gaat ook verder dan de politieke arena in en moet het juist hebben van de inhoud.”

Is het typisch Hollands dat dit gebeurt? Dat een commissielid uit een commissie moet stappen, terwijl het om slechts nog een tussentijds rapport gaat?

“Laat ik het zo zeggen: ik vind het jammer dat deze bestuurder niet de vrijheid wordt gegund om in een maatschappelijke, politieke en door het kabinet gesteunde actie mee te denken.”

Het tussentijdse advies deed sowieso al aardig wat stof opwaaien.

“Zeker, we kregen in twee weken tijd honderden reacties binnen. Ik noem het zelf allemaal fanmail, maar de meeste geluiden zijn kritisch van aard. Van de zestig voorstellen zijn er misschien vier of vijf niet voorzien van kritisch commentaar.”

Foto: Eran Oppenheimer

Laat die kritiek u wankelen?

“Nee, de meeste commentaren kun je zien aankomen. Maar uit de wereld van gehandicaptenzorg kwam bijvoorbeeld een tsunami van reacties op onze voorstellen aangaande de toegankelijkheid van gebouwen. We hadden misschien duidelijker moeten zijn in ons rapport, maar er werd gelijk een drama van gemaakt, alsof de wereld vergaat. Overdreven.”

Maar u beoogt goedkopere en snellere woningbouw. Gaat dat niet ten koste van comfort en kwaliteit?

“Dat is steeds een belangrijke afweging. Ik wil nuanceren dat we op veel punten het schuifje verzetten, terwijl we de andere belangen niet veronachtzamen. Wij geven een voorzet voor politieke keuzes.”

Julie tussenrapport is nadrukkelijk geen wetsvoorstel, maar een discussiestuk?

“Het is veel meer dan een discussiestuk. Uiteindelijk moet het leiden tot een concreet advies.”

Wat trof u aan in de oceaan van bouwregels?

“Ruimtelijke ordening en de wereld van bestuursrecht en bezwaarprocedures zijn bekend terrein voor mij. De Bbl (Besluit bouwwerken leefomgeving, red) was wel afzien – een duik in een aparte, technische wereld, van normen die onderling naar elkaar verwijzen. Om tot een bouwaanvraag te komen, heb je een batterij externe gespecialiseerde adviseurs nodig.”

Met het gevaar dat je verdwaalt in een woud van ingewikkelde regels?

“Volmondig: ja. Achter elk van die voorschriften schuilt een ratio of gedachte en soms een belang. Maar als het logica op de vierkante millimeter wordt, en als al die vierkante millimetertjes samen een bouwaanvraag worden, die dan ook nog moet worden behandeld om tot één vergunning te komen, dat wordt wel erg veel. Alsof je een oerwoud betreedt.”

Wat moet er veranderen?

“Het moet weer overzichtelijker worden, zodat bouwprocedures sneller kunnen worden afgehandeld en de kosten omlaag gaan. Maar veel mensen die op mijn pad kwamen, willen daar niet aan.”

‘Waar bemoei je je mee Friso, blijf van mijn bouwregels af!’ Zo?

“Ja. In de vorige aflevering van de *Cobouw*-podcast Doorzagen ging het over het schrappen van Friso de Zeeuw... Nou ik zal je een ding zeggen: er zijn hele volksstammen die dat maar al te graag zouden willen.”

Was het louter kommer en kwel?

“Welnee. In de voor mij onbekende bouwtechnische wereld kreeg ik ook te maken met goede gesprekspartners, zoals Job van Zomeren, directeur bij Era Contour, een breed maatschappelijk georiënteerd bedrijf. Hij kwam met meerdere voorstellen om – op een verantwoorde manier – bouwregels te versoberen.

"In mijn eigen biotoop, van ruimtelijke ontwikkeling en planvorming, kreeg ik echter te maken met allemaal mensen die zich tegen nagenoeg elke vorm van verandering verzetten. ‘De regels zijn er niet voor niks’, zeggen zij, ‘het gaat om de mensen en niet om de regels. En het gaat om de juiste toepassing van de regels.’ Daar zakt mijn broek van af.”

Is het aan andere kant ook niet heel erg populair en makkelijk om te zeggen: we stoppen met de welstandscommissies en met duurzaam bouwen?

“Nou, op beide punten heb je volkomen ongelijk. We schaffen de welstand niet af, maar proberen processen te stroomlijnen. Te vaak gaat het bij ruimtelijke kwaliteit en welstand over architectonische details, maar daar is het welstandstoezicht niet voor bedoeld. In sommige gemeenten, waar welstandscommissies of commissies ruimtelijke kwaliteit bemenst zijn met onafhankelijke, deskundige types die aan de voorkant bij de planvorming worden betrokken, gaat dat al goed. Wij borduren daarop voort.”

Grof beschouwd kwam u met ruim zestig schrap- en verbetervoorstellen binnen drie maanden. Best snel.

“Ongebruikelijk snel.”

Heeft u tussendoor wel voldoende rust genomen?

“Ja, nou. Ik ben van ‘de afdeling hard werken’ en wil snel tot resultaten komen en dat is denk ik wel gelukt. Met de toevoeging dat dit alleen kon met de inzet van de zes andere leden van de adviesgroep en ons secretariaat. De departementen zelf hadden dit niet op deze manier kunnen doen.”

Waarom niet?

“Die zitten daarvoor toch teveel – en dat is best begrijpelijk – in hun eigen koker en rationaliteit. Wat je vaak hoort is: ‘We zijn hierover al in studie en overleg.’ Maar als het bijvoorbeeld over Schiphol gaat en de cumulatie van geluidhinder, dan duurt dat al meer dan vijf jaar.”

Zit er ook wisselgeld in jullie tussenrapport?

“Nee, we gaan het voor het hele pakket, hoewel minister Keijzer en de Tweede Kamer uiteindelijk over de besluitvorming gaan.”

U kwam in uw zoektocht om regels te schrappen ook 'nieuwe stukjes land' tegen. Zoals?

"Ik wist niet dat je, om als bouwer aan overheidsvoorschriften te kunnen voldoen, normbladen moet kopen. Merkwaardig. Een raar stukje van de wereld dat ik niet kende."

En dus dringt u met Stoer aan op gratis normen en gratis deelname aan normcommissies. Zonder dat duidelijk is wie dat moet gaan betalen.

"Publiekrechtelijke regelingen moeten gewoon beschikbaar zijn voor iedereen."

Ook uw voorstel om de 'typisch Nederlandse' Mpg-eis (milieuprestatieberekening gebouwen) niet aan te scherpen, maar uit te zwaaien in ruil voor een gedegen voorbereiding op de zogeheten *whole life carbon* (Wlc) die vanuit Europa in aantocht is, zorgt voor enig tumult in de sector.

“Wij zeggen nadrukkelijk niet dat de bouwsector onmiddellijk moet kappen met de Mpg, zoals sommigen denken. Wij dringen wel aan op een goede overgang richting de Wlc.”

Wat ons betreft gaan de eerste voorstellen nog voor 1 januari 2026 in”

Bouwregels laten zich moeilijk veranderen leert de geschiedenis. Wat is uw grootste zorg?

“Het grote gevaar is onze voorstellen in de greppel verdwijnen en dat ons rapport verzandt in een 'We gaan dit uitwerken en dat bestuderen'.”

Wat zijn de volgende hordes?

Op 24 april bieden we het eerste advies aan de minister aan, eind juni verschijnt het eindrapport met in totaal honderd adviezen die de woningbouw moeten versnellen of ontdoen van bureaucratie. *Mind you*: die zwenking is nog nooit gemaakt.”

Vanaf wanneer gaan architecten, bouwers, ontwikkelaars en opdrachtgevers iets van Stoer merken?

“Wat ons betreft gaan de eerste voorstellen nog voor 1 januari 2026 in.”

Komt er eigenlijk nog een vervanger voor Jelle Beemsterboer?

“Nee. Ik denk overigens dat ik hem nog best weleens zal consulteren. Bijvoorbeeld als het gaat om stikstof.”